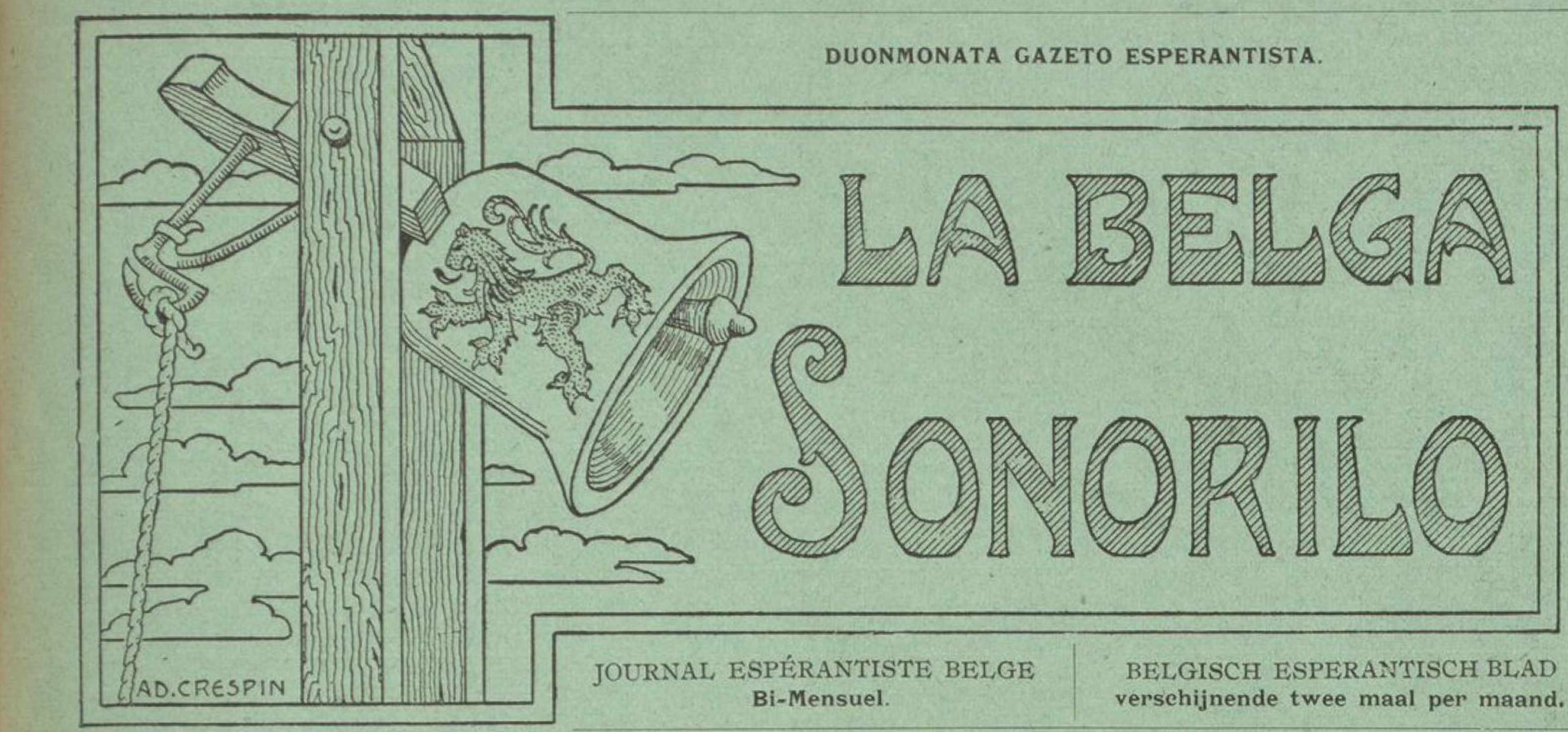
21 Juillet 1907.
N° 66.

21ª Julio 1907. 66ª Numero.
5ª JARO, 18ª NUMERO.

21e Juli 1907.
Nr 66.

DUONMONATA GAZETO ESPERANTISTA.

LA BELGA SONORILO

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE
Bi-Mensuel.

BELGISCH ESPERANTISCH BLAD
verschijnende twee maal per maand.

OFICIALA ORGANO DE LA « BELGA LIGO ESPERANTISTA » KAJ DE LA BELGAJ LIGAJ GRUPOJ.

Aliĝinta al la profesia Unuiĝo de la Perioda Belga Gazetaro.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges Affiliés.

Affilié à l'Union professionnelle de la Presse Périodique Belge.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten groepen.

Aangesloten bij het Beroepsverbond der periodische Belgische drukpers

DIREKCIO : Redakcio kaj Administracio,

53, rue de Ten Bosch, BRUXELLES.

ENHAVO.

Nia kolekto de Sensencaĵoj.
Al la internacia helpanta lingvo.
Tra la mondo esperantista.
Belga Ligo Esperantista.
Delegacio por alpreno de internacia helpanta lingvo.
Neŭtraleco de Esperanto.
Kroniko de la Grupoj.
Vojaĝo al Cambridge.
Problemoj. — Solvoj.

Presisto-eldonisto A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, Nouvelle Promenade, 4, Bruges.

ABONNEMENTS

Au moins un an . . . . . . fr. 6,00
Avec inscription à la Ligue *au moins* » 7,00
Membre protecteur de la Ligue avec abon. (Statuts p. II) *au moins* » 10,00
Un numéro . . . . » 0,25
1e et 2e année) en Belgique (. » 5,00
3e et 4e ») *chacune* (. » 6,00
Les collections pour l'étranger, par envoi *en plus* » 1,00

ABONOJ

Almenaŭ unu jaro ĉiulande . . Sm. 2,40
Kun enskribo en la Ligo *almenaŭ* » 2,80
Protektanta ligano, kun abono *almenaŭ* » 4,00
Unu numero en Belgujo . . . » 0,10
1^{a} kaj 2^{a} jaro) en Belgujo) . . « 2,00
3^{a} » 4^{a} ») *ĉiu*) . . » 2,40
ĉiu sendo eksterlande pagas ĉiufoje . . . . » 0,40

INSCHRIJVINGEN

Ten minste 1 jaar . . . . . fr. 6,00
Met inschrijving in den Bond. *ten minste* » 7,00
Bond-Beschermer, inbegrepen maandschrift (Standr.. p. II) *ten minste* » 10,00
Een nummer . . . . » 0,25
1^{e} en 2^{e} jaar) in Belgie) . . » 5,00
3^{e} en 4^{e} jaar) *ieder*). . . » 6,00
Buitenland . . . . . *meer* . » 1,00

Sin turni al la Direkcio, 53, rue de Ten Bosch,
BRUXELLES.

La abonoj komencas nepre la 1^{a} de Septembro. Se oni abonas poste, oni ricevas la jam aperintajn n^{ojn}. Ni akceptas poŝtmarkojn laŭvalore, sed ni pli ŝatas poŝtmandatojn.

L'abonnement commence le 1er Septembre. Si l'on s'abonne après cette date, on reçoit les N^{os} parus.

Het jaar begint den 1^{n} September.— Indien men inschrijft in den loop des jaars, ontvangt men de vorige nummers.

ESPERANTISTAJ GAZETOJ.

JOURNAUX ESPÉRANTISTES. ESPERANTISCHE BLADEN.

		Nacie		Internacie
Antaŭen Esperantistoj !!! espagnol-esperanto Apartado 927, Lima, (Pérou) . .	S.	0.60	Sm.	1.20
Brazila Revuo Esperantista. Redakcio, Rua de Assembléa, 46, Rio de Janeiro . .	Mr.	2.15	»	2.40
British Esperantist, anglais-esperanto, 13, Arundel street, London W. C. . .	Ŝ.	3.20	»	1.60
Bulgara Esperantisto, dumonata, Adm. de Bulgara Esperantisto en Sofio (Bulgarie)	L.	1.50	»	0.60
Ĉasopis Ĉeskych Esperantistŭ, Organo de Bohemaj Esp., Praha (Autriche) II. 313	Kr.	3.60	»	1.50
Esperantisten, suédois-esperanto, M. P. Alhberg, 37, Surbrunnsgatan, Stockholm (Suède)	»	2.55	»	1.40
Esperanta Ligilo, esp., pour aveugles. M. Cart, 12, Rue Soufflot, Paris . . .	fr.	3.00	»	1.20
Esperanto, hongrois-esperanto, Mr Marich Agoston, Ullöi-Ut. 59, Budapest, IX .	kr.	3.80	»	1.60
Esperanto, duonmonata internacia, 8, rue Bovy-Lysberg, Genève . . .	fr.	3.00	»	1.20
Espero Katolika, M^{r} Em. Peltier, Sainte-Radegonde lez Tours, (I. L.) (France) .	»	5.00	»	2.00
Espero Pacifista, Mr Gaston Moch, 26, rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (France) .	»	5.00	»	2.00
Foto-Revuo Internacia, français-esperanto, 118bis, rue d'Assas, Paris, . . .	»	5.00	»	2.00
Germana Esperantisto, allemand-esp., MM. Möller & Borel, 95, Prinzenstrasse, Berlin	m^{k}	3.00	»	1.50
Helpa Lingvo, F^{ino} G. Monster, Osterbrogade 54 B, Kopenhago	kr.	1.20	»	0.66
Internacia Scienca Revuo, esperanto, 8, rue Bovy-Lysberg, Genève . . .	fr.	7.00	»	2.75
Internacia Socia Revuo, esperanto, 45, rue de Saintonge, Paris III^{a} . . .	»	6.00	»	2.40
Japana Esperantisto, japonais et esperanto, 3ĉome, Jurakĉo, Kozimacik, Tokio .	y.	1.15	»	1.20
Juna Esperantisto, monata gazeto, Presa Esp. Societo, 33, rue Lacépède, Paris.	fr.	2.50	»	1.00
Lingvo Internacia, mensuel, esperanto, 33, rue Lacépède, Paris, V^{e}, . . .	»	5.00	»	2.00
avec supplément littéraire	»	7.50	»	3.00
La Revuo, esperanto, 79, B^{d} St Germain, Paris	»	7.00	»	2.80
L'Espérantiste, français-esp., Mr de Beaufront, 4, rue du Gril, Louviers, Eure, (France)	»	4.00	»	1.60
Ruslanda Esperantisto, russe-esperanto, Bolŝaja Podjaĉeskaja, 24, St Petersbourg.	r.	2.65	»	2.50
Pola Esperantisto, esperanto-polonais, 26, Akademicka, Leopolo, (Autriche) .	k.	2.40	»	1.00
Svisa Espero, esperanto, Mr Renard, 6, rue du Vieux Collège, Genève (Suisse) .	»	2.50	»	1.00
Suno Hispana, espagnol-esp., M. Jimenez Loira, Avellanas, 11, presejo, Valencia (Espagne)	p.	3.00	»	1.20
Tra la Mondo, illustré, esp., 15, Boulevard des Deux Gares, Meudon S. O. (France)	fr.	8.00	»	3.20
The American Esperanto Journal, Boulevard Station, Boston, Mass. . . .	d.	1.00	»	2.00

Espérantistes !

Détachez cette feuille intérieure de la couverture et utilisez-la pour la propagande !

Esperantisten !

Neemt dit binnenste blad van den omslag weg en benuttigt het voor de propaganda !

BELGA LIGO ESPERANTISTA

Ligue Espérantiste Belge. | Belgische Esperantische Bond.

COMITÉ D'HONNEUR.

MM. DUBOIS, Directeur de l'Institut Supérieur de Commerce d'Anvers.

le Dr GASTER, Directeur de l'Allgemeine Deutsche Schule, Anvers.

le Sénateur HOUZEAU DE LEHAIE, Mons.

le Frère ISIDORE, de l'Institut Royal des Aveugles, Bruxelles.

le Sénateur LAFONTAINE, Bruxelles.

EEREKOMITEIT.

MM. A. LECOINTE, Ingénieur en chef honoraire de la Marine Belge, Bruxelles.

J. MASSAU, Professeur à l'Université de Gand.

MOURLON, Directeur du Service Géologique de Belgique, Bruxelles.

O. ORBAN, Professeur à l'Université de Liége.

ERNEST SOLVAY, Bruxelles.

COMITÉ EXÉCUTIF. UITVOEREND KOMITEIT.

Siége : BRUXELLES, RUE DE TEN BOSCH, 53.

Président (Voorzitter) : M. le Commandant CH. LEMAIRE.
Vice-présidents (Ondervoorzitters) : MM. VAN DER BIEST-ANDELHOF et LUC. BLANJEAN.
Secrétaire Général (Algemeene Schrijver) : M. JOS. JAMIN.
Trésorier (Schatbewaarder) : M. J. COOX, Bruxelles.
Membres (Leden) M^elles A. GUILLIAUME, E. LECOINTE, MM. H. CALAIS, O. CHALON, Ed. MATHIEU, Commandant MENGAL, H. PALMER, Dr M. SEYNAEVE, SLOUTZKY, Dr R. VAN MELCKEBEKE, L^t. VAN WEYENBERGH, L^t. C^l. VERMEULEN, G. WILMET, A.-J. WITTERYCK.

Pour tous renseignements, adhésions, envoi de rapports, etc., s'adresser au Secrétaire Général :

Voor inlichtingen, inschrijvingen, opzending van verslagen, enz., wende men zich tot den Schrijver:

rue de Ten Bosch, 53, Bruxelles.

EXTRAIT DES STATUTS.

ART. 1. — Il est fondé sous le titre de **Ligue Espérantiste Belge** (*Belga Ligo Esperantista*) une société des adeptes et des approbateurs de l'Esperanto en Belgique.

ART. 2. — La Ligue Espérantiste Belge a pour but de propager la langue auxiliaire internationale Esperanto, en dehors de toute question politique ou religieuse, et d'étendre les relations de la Belgique avec l'étranger.

ART. 3. — Pour atteindre ce but, la Ligue crée un fonds social pour aider les groupes Espérantistes, assurer l'existence de l'organe officiel de la Ligue, éditer et répandre des imprimés de propagande, organiser des conférences, des cours et des expositions espérantistes, et réaliser ou aider à réaliser tout projet qui, après mûr examen de la part du comité, aura été reconnu utile.

ART. 5. — Les cotisations des membres sont fixées comme suit :

a) Tous les membres de la Ligue paient une cotisation annuelle minima de 1 fr. ou versent une fois pour toutes une somme de 25 francs.

b) Les membres qui paient une cotisation annuelle d'au moins 10 francs, ou qui versent en une fois la somme de 200 francs, reçoivent le titre de *Membre Protecteur*.

c) Les membres, qui paient une cotisation annuelle d'au moins 25 francs ou qui versent en une fois la somme de 500 francs, sont nommés *Bienfaiteurs de la Ligue*.

Aux Membres Protecteurs et Bienfaiteurs la Ligue sert de droit l'organe officiel.

Uittreksel der Standregelen.

ART. 1. — Onder den titel « **Belgische Esperantische Bond** » (*Belga Ligo Esperantista*), is een Bond gesticht tusschen de personen welke in België het Esperanto beoefenen of goedkeuren.

ART. 2. — De Belgische Esperantische Bond heeft voor doel buiten alle politieke of godsdienstige strekking, de Hulpwereldtaal Esperanto te verspreiden en de betrekkingen van België met het buitenland te bevorderen.

ART. 3. — Om dit doel te bereiken sticht de Bond een geldfonds, ten einde de Esperantische groepen te helpen, het bestaan van het officieel blad van den Bond te verzekeren, allerhande propagandaschriften uit te geven en te verspreiden, Esperantoleergangen, voordrachten en tentoonstellingen in te richten, en alle ontwerpen welke na rijpe overweging van het Bondsbestuur voordeelig blijken, te verwezentlijken of aan de uitvoering ervan mede te werken.

ART. 5. — De bijdragen der leden zijn vastgesteld als volgt:

a) Alle leden betalen eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 1 fr. ofwel storten eens voor al de som van 25 fr.

b) De leden welke eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 10 fr. of wel de som van 200 fr. in eens storten, worden opgenomen als *Beschermleden*.

c) De leden welke eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 25 fr. ofwel 500 fr. in eens geven, verkrijgen den titel van *Weldoeners van den Bond*.

De *Beschermleden* en de *Weldoeners* ontvangen kosteloos van wege den Bond het officieel blad.

Règles grammaticales de l'Esperanto.

Alphabet — Prononciation.

A, B, C = ts (tsar), Ĉ = tch (tchèque), D, E = é (été), F, G dur (gant), Ĝ = dj (adjudant), H aspiré, Ĥ = h guttural, son mixte entre le h et le k (très rare), I, J = y (yeux), Ĵ = j (jour), K, L, M, N, O, P, R (un peu roulé), S (sifflant), Ŝ = ch (chat), T, U = ou, comme dans bouche, Ŭ = ou, comme dans oui, V, Z.

Toutes les lettres conservent toujours leur son alphabétique et doivent toujours se prononcer séparément, sauf les 2 diphthongues *aŭ* et *eŭ*.

***

Règle 1. L'Esperanto n'a qu'un article défini *la*, invariable. Il n'a pas d'article indéfini.

Règle 2. Le substantif se termine par *o*. Le pluriel se forme par l'adjonction de *j*. — Le complément direct se marque par la terminaison *n* :

La patro, la patroj.

Complément direct : *La patron, la patrojn.*

Règle 3. L'adjectif se termine par *a* et suit les règles du substantif : *patra, patraj, patran, patrajn.*

Règle 4. Les adjectifs numéraux cardinaux sont invariables : *unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil.* Ces adjectifs peuvent s'employer substantivement et adverbalement : *trio, sepe.*

Règle 5. Les pronoms personnels sont : *mi* (je, moi), *ci* (tu, toi, peu usité), *li* (il, lui), *ŝi* (elle), *ĝi* (il ou elle pour les animaux et les choses), *si* (soi), *ni* (nous), *vi* (vous), *ili* (ils, elles).

Règle 6. Les terminaisons verbales sont au nombre de 12 : infinitif *i* : *fari* = faire ; présent *as* : *mi faras* = je fais ; passé *is* : *vi faris* = vous faisiez, vous avez fait ; futur *os* : *ili faros* = ils feront ; conditionnel *us* : *ŝi farus* = elle ferait ; impératif *u* : *faru* = fais, faites ; *ni faru* = faisons ; *ili faru* = qu'ils fassent.

Participe actif : présent : *ant* : *faranta* = faisant ; passé *int* : *farinta*=ayant fait ; futur *ont* : *faronta*=devant faire, qui fera.

Participe passif : présent *at* : *farata* = étant fait ; passé *it* : *farita* = ayant été fait ; futur *ot* : *farota* — devant être fait, que l'on fera.

Verbe auxiliaire unique *esti* = être.

Règle 7. L'adverbe est caractérisé par *e*.

Règle 8. Toutes les prépositions régissent le nominatif.

Règle 9. Chaque mot se prononce absolument comme il est écrit.

Règle 10. L'accent tonique se place toujours sur l'avant dernière syllabe.

Règle 11. Les mots composés s'obtiennent par la réunion des éléments qui les forment. Le mot fondamental se met toujours à la fin.

Règle 12. S'il y a dans la phrase un autre mot de sens négatif, l'adverbe « ne » se supprime.

Règle 13. Si le mot marque le lieu où l'on va, on le termine par l'*n* de clarté, à condition qu'il ne soit pas précédé d'une préposition.

Règle 14. Chaque préposition possède un sens immuable qui en fixe l'emploi. Si le choix de la préposition ne s'impose pas clairement on fait usage de la préposition *je*.

Règle 15. Les mots internationaux ne changent pas en Esperanto; ils en prennent seulement l'orthographe: théâtre=*teatro*.

Règle 16. Les terminaisons des substantifs et de l'article peuvent se supprimer et se remplacer par une apostrophe dans certains cas.

Spraakkundige regels van het Esperanto.

Alphabet — Uitspraakleer.

A, B, C = ts (tsar), Ĉ = tch (fr. tchèque), D, E (half lang), F, G, Ĝ = dj (adjudant), H, Ĥ = ch, I, J, Ĵ (fr. jour), K, L, M, N, O, P, R, S, Ŝ = (fr. chat), T, U = oe (boer), Ŭ = w, V, Z.

Al de letters behouden steeds hun alphabetischen klank en moeten altijd uitgesproken worden, behoudens de tweeklanken *aŭ en eŭ.*

***

Regel 1. Het Esperanto heeft slechts een bepalend lidwoord *la*. Er bestaat geen niet bepalend lidwoord.

Regel 2. Het naamwoord gaat uit op *o*. Het meervoud wordt gevormd door bijvoeging van *j*. Het voorwerp wordt aangeduid door de bijvoeging van *n*:

La patro, la patroj.

Voorwerp : *La patron, la patrojn.*

Regel 3. Het hoedanigheidswoord gaat uit op *a* en volgt de regels van het naamwoord : *patra, patraj ; patran, patrajn.*

Regel 4. De grondgetallen zijn onveranderlijk : *unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil.* Deze grondgetallen kunnen als naamwoord en als bijwoord gebruikt worden : *trio, sepe.*

Regel 5. De persoonlijke voornaamwoorden zijn : *mi* (ik, mij), *ci* (het oude du, dich), *li* (hij, hem), *ŝi* (zij, haar), *ĝi* (het), *si* (zich), *ni* (wij, ons), *vi* (gij, u), *ili* (zij, hem).

Regel 6. De uitgangen der werkwoorden zijn ten getale van 12 : Noemvorm *i* : *fari* = doen ; tegenw. tijd *as* : *mi faras* = ik doe ; verl. tijd *is* : *vi faris* = gij deedt, gij hebt gedaan ; toek. tijd *os* : *ili faros* = zij zullen doen ; voorwaardelijke wijze *us* : *ŝi farus* = zij zou doen ; gebiedende wijze *u* : *faru* = doe, doet ; *ni faru* = laat ons doen ; *ili faru* = dat zij doen.

Bedrijvend deelwoord : tegenw. tijd : *ant* : *faranta*=doende ; verl. tijd *int* : *farinta* = gedaan hebbende ; toek. tijd *ont* : *faronta* = zullende doen.

Lijdend deelwoord : tegenw. tijd *at* : *farata* = gedaan (wordend); verl. tijd *it* : *farita* = gedaan (zijnde); toek. tijd *ot* : *farota* = zullende gedaan worden.

Eenig hulpwerkwoord : *esti* = zijn.

Regel 7. Het bijwoord is gekenschetst door *e*.

Regel 8. Al de voorzetsels vorderen een nominatief.

Regel 9. Ieder woord wordt volstrekt uitgesproken zooals het geschreven staat.

Regel 10. De klemtoon valt altijd op de voorlaatste lettergreep.

Regel 11. De samengestelde woorden worden bekomen door de vereeniging van hunne bestanddeelen. Het grondwoord wordt steeds achteraan geplaatst.

Regel 12. Indien in den zin een ander woord met ontkennende beteekenis voorkomt wordt het bijwoord « ne » weggelaten.

Regel 13. Indien het woord de plaats aanduidt waarheen men gaat, voegt men er de *n* van duidelijkheid bij, op voorwaarde dat het niet van een voorzetsel voorafgegaan zij.

Regel 14. Ieder voorzetsel heeft eene onveranderlijke beteekenis die er het gebruik van vaststelt. Indien de keuze van het voorzetsel niet klaar genoeg bepaald is bedient men zich van het voorzetsel *je*.

Regel 15. De internationale woorden veranderen niet in het Esperanto; zij nemen er slechts de schrijfwijze van aan : theater = *teatro*.

Regel 16. De uitgangen van het naamwoord en van het lidwoord kunnen weggelaten en in sommige gevallen door een afkappingsteeken vervangen worden.

21 Juillet 1907. 21a Julio 1907. 66a Numero. 21e Juli 1907
No 66. 5a JARO, 18a NUMERO. Nr 66.

Oficiala Organo de la « Belga Ligo Esperantista » kaj de la Belgaj Ligaj Grupoj.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges affiliés.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten Groepen.

Nia Kolekto de Sensencaĵoj.

La malamikoj de Esperanto kaj de ia internacia lingvo ne havas plu sufiĉe provizon da nerefutaj argumentoj; ili kreas novajn elmontrojn kaj la homa sensenco riĉiĝas per rimarkeblaj fantaziaĵoj.

Franca jurnalo tre serioza, *Les Annales Diplomatiques et Consulaires.* (Diplomatikaj kaj Konsulaj Jarnotoj), el Paris, en ĝia numero de la 5a Junio 1907, enhavas artikolon kontraŭ Esperanto, skribesignitan de Sro A. Montader, el kiu ni ĉerpas tiun perlon :

« Et ici une seule langue lui suffit (au commer-« çant) et, je le répète, cette langue il peut l'appren-« dre en *un mois*. Il n'est pas de langue au monde « qu'un esprit délié et déductif ne puisse apprendre « en un mois, au point de vue affaire bien entendu... « Il ne s'agit pas d'être éloquent ; il s'agit d'écrire « une lettre, d'en saisir exactement la réponse, de « causer avec un interlocuteur et, ce qui est bien « plus difficile, de comprendre ce qu'il dit. Un mois « de travail sérieux et méthodique suffit. Celui qui « ne peut arriver à cela ne compte pas, est inca-« pable de diriger une maison, une revue, un con-« sulat, de commander un paquebot, etc., et il « n'apprendra pas plus l'Esperanto que l'Espagnol « ou l'Italien, cent fois plus faciles.

Mi tradukas :

« Nur unu lingvo sufiĉas por la Komercisto kaj, « mi tion ripetas, tiu lingvo estas akirebla dum « *unu monato*. Ne ekzistas, en la mondo, ia lingvo « kiun spiritulo lerta kaj agema ne povu plene « lerni dum unu monato, je la vidpunkto de la « komerco, kompreneble. Ne estas necesa akiri « elokventecon ; nur estas necesa skribi leteron, « starigi precizan respondon, paroli kun interparol-« anto kaj, tio estas multe pli malfacila, (mi tion « konsentas, o Montader !) kompreni tion, kion li « diras. Unu monato de serioza kaj metoda laboro « sufiĉas. Tiu, kiu ne povas atingi tiun rezultaton « ne estas difinita kaj estas nekapabla por direkti « komercfirmon, revuon, konsulejon, por komandi « komercŝipon, k. c. kaj li ne lernos Esperanton pli « ol Hispanan aŭ Italan lingvojn, kiuj estas centfoje « pli facilaj.

Niaj gelegantoj bonvolu pardoni tiun citon, sed mi opinias ke multo el ili provos plene akiri la Hispanan aŭ Italan lingvojn ; mi ne dubas ke post unu monato, ili tre bone interparolos kun mi mem, ĉar mi tuj sekvos la utilan konsilon ; atentu ke al tiu interparolado, mi invitos la poliglotan Sron A. Montader kaj liajn multnombrajn lernantojn. Tiel ni starigos kvazaŭ kongreson, kontraŭ la kongreso de Cambridge, kie multaj frenezuloj, penas paroli Esperanton, centfoje pli malfacila ol la Hispana aŭ Itala lingvoj.

Amen ! MOZANO.

Vers la langue auxiliaire internationale. (1)

VI.

Je finissais mon dernier article en disant que j'essayerais d'exposer pourquoi on aime, à si juste titre, sa langue maternelle, et pourquoi on l'aimera toujours.

Nous sommes, heureusement, déjà singulièrement loin des temps où la « Science » sortait, tout armée, du cerveau de soi-disant savants, qui croyaient, le plus sérieusement du monde, à leurs élucubrations subjectives, et, malheureusement, persuadaient autrui de la justesse de leurs rêves.

Chaque penseur (ce mot était vraiment trop juste) établissait son petit système du monde, de la création ; expliquait l'histoire à sa façon, l'histoire de la Terre, de l'Homme, etc., etc.

Et ces « histoires » n'étaient, en réalité, que de « grandes conjurations contre la Vérité », selon le mot profond de Joseph de Maistre.

Mais, après avoir vécu si longtemps de traditions, la science moderne se mit à douter, et, dès qu'elle douta, elle commença à chercher.

Aujourd'hui, il importe que chaque homme s'efforce à recouvrer cette liberté d'esprit qui est la condition première de toute recherche. Cette liberté d'esprit, une fois recouvrée, prendra, en peu de temps, un caractère absolu : lorsque le doute pénètre par le moindre interstice dans certains esprits, il ne tarde pas à s'y établir en maître. Et l'on goûte alors toute la saveur des moqueries de Molière à l'adresse des savantasses, de ces ultra-pédants à qui il songe quand il met dans la bouche de son *Médecin malgré lui* la fameuse ordonnance :

Al la internacia helpanta lingvo. (1)

VI.

Mi finis mian antaŭan artikolon, dirante ke mi provos elmontri kial oni amas, tiel prave, sian gepatran lingvon, kaj kial oni ĉiam amos ĝin.

Feliĉe, jam de longe pasis la tempo en kiu la « Scienco » eliris, plene armita, el la cerbo de sciencaĉistoj, kiuj kredis, plej serioze, siajn subjektivajn elpensaĉojn kaj, bedaŭrinde, certigis aliun pri la justeco de iliaj revoj.

Ĉia pensulo (vere tiu vorto estis tro ĝusta) starigis sian specialan sistemon pri la mondo, la kreado ; klarigis la historion laŭ sia juĝo, la historion de la Tero, de l' Homo, k. c., k. c.

Kaj tiuj « historioj » estis nur, reale, « gravaj konspiroj kontraŭ la Vereco » laŭ la saĝa opinio de Joseph de Maistre.

Sed, post tiel longa vivado kun tradicioj, la moderna scienco ekdubis, kaj de la momento kiam ĝi ekdubis, ĝi komencis esplori.

Hodiaŭ, estas nepre necesa ke ĉia homo penu por ree posedi tiun liberecon de spirito, kiu estas la unua kondiĉo de ĉia esploro. Tiu libereco de spirito, plene reakirita, havos, post iom da tempo, absolutan karakteron : kiam la dubo eniĝas tra la plej malgranda interspaco en difinitaj spiritoj, ĝi baldaŭ tie regnas majstre. Tiam oni gustumas la bonguston de la mokoj kiujn *Molière* adresas al la sciencaĉistoj, al tiuj pedantegoj kiujn li celas, kiam li dirigas al sia *Kuracisto nevola* la faman ordonon :

Cabricias arci thuram catalamus, singulariter, nominativo, hic, hoec, hoc, musa la muse, bonus, bona, bonum, Deus Sanctus, etc.

C'est encore ses savantasses, et ces pédants de plume d'oie, que Rabelais flagelle dans le fameux dialogue de l'*Escholier*, plein de verbocination latiale :

Estas ankoraŭ tiuj sciencaĉistoj kaj tiuj pedantoj de la « ansera plumo » kiujn *Rabelais* vergas en la fama dialogo de la *Escholier*, plena da mokeca parolo :

« Qui sort de l'inclyte et célèbre académie que l'on vocite Lutèce, transfrète la séquane au dilicule et crépuscule déambule par les compites et quadrivies de l'urbe, revère les Olympicoles, dilige et redame ses proximes, venère latrialement le supernel astripotent et n'est qu'un Limosin pour tout potage. »

Avec quelle joie Rabelais constaterait, qu'après avoir vécu pendant si longtemps de traditions qui n'avaient que leur antiquité pour elles, la science moderne à déchiré le voile épais qui nous cachait l'Histoire vraie et, soudain, devant nos yeux émerveillés, s'est déroulé un long passé que nul n'avait soupçonné, un monde de civilisation, de races et de langues, dont nous ne savions rien.

Kun kia ĝojo *Rabelais* konstatus ke la moderna scienco, post tre longdaŭra vivo kun tradicioj, kiuj havis nur sian antikvecon kiel kvaliton, disŝiris la densan vualon kiu kaŝis al ni la veran Historion ; kaj subite, antaŭ niaj mirigataj okuloj, longa estinteco disvolviĝis, kiun neniu estis antaŭvidinta, mondo de civilizacio, de rasoj kaj de lingvoj, pri kiu ni sciis nenion.

***

La notion des causes naturelles pénètre ainsi de plus en plus dans l'Histoire; le rôle que les anciens écrivains prêtèrent si longtemps à la providence et au hasard n'est plus attribué aujourd'hui qu'à

La kono de la naturaj kaŭzoj penetras tiele pli kaj pli en Historio ; la rolo, kiun la antikvaj verkistoj opiniis tiel longdaŭre providencan kaj hazardan estas aljuĝita hodiaŭ nur al naturaj leĝoj, tiel plene

(1) Extrait de « L'Indépendance Belge » du 17 décembre 1906. Voyez notre numéro 54 et les suivants.

(1) Traduko el jurnalo « L'Indépendance Belge » 17a de Decembro 1906; vidu nian numeron 54an kaj la sekvantajn.

des lois naturelles, aussi entièrement soustraites à l'action du hasard qu'à la volonté des dieux, et, pour le moment, — peut-être pour toujours — à la complète perception humaine.

La méthode que le savant moderne applique à l'histoire est identique à celle que le docteur en sciences applique dans ses laboratoires.

Une société peut être considérée comme un organisme en voie de transformation et de développement.

Il y a une embryologie sociale comme il y a une embryologie animale et végétale, et les lois évolutives qui les régissent sont identiques. L'embryologie animale, en remontant pas à pas l'échelle des êtres, nous mène à des ancêtres, plus voisins des animaux que nous appelons inférieurs, que de nous-mêmes; elle nous fait voir comment chacun de nos organes est sorti par lentes transformations, triées par la sélection et accumulées par l'hérédité, d'un organe plus grossier.

Nous savons comment la nageoire des poissons est devenue la membrane qui soutenait dans l'air le ptérodactyle, puis l'aile de l'oiseau, puis encore la patte du mammifère, puis enfin la main de l'homme... dont la modification dans l'avenir est un mystère pour le présent.

Tout ce processus qui a couvert des milliers de milliers d'années, on le suit en neuf mois dans le sein d'une mère.

Et parce que la femme nous a montré là, en raccourci, toute notre longue histoire, nous ne pourrions assez reconnaître qu'elle est vraiment plus, dans la société, que ce qu'en a fait, jusqu'ici, le mâle égoïste et pervers.

De même que l'évolution de l'enfant, depuis l'ovule jusqu'au bébé qu'on détache du cordon ombilical, dit l'histoire de l'homme-animal, de même l'évolution du langage de l'enfant nous dira le passé de la langue humaine, son évolution, son présent; la façon dont l'enfant acquiert le langage nous résume en quelques années l'histoire de centaines et centaines de milliers d'années.

Le propre de l'ignorance absolue est de ne s'étonner de rien et de ne jamais songer à retourner aux causes. Les natures primitives — et la société dite raffinée abonde en telles natures — ne cherchent aucune explication aux phénomènes.

Les nègres que nous mettons pour la première fois en face d'un steamer, d'une locomotive, ne marquent guère d'étonnement.

Au bout d'un temps de réflexion, impassibles, ils disent : « Le blanc est malin ! »

Et ils ne cherchent guère d'autre explication d'apparitions qui, à ce que nous pensons, auraient dû être foudroyantes pour eux.

Jusqu'à ce qu'un génie comme celui de Newton se fût demandé pourquoi une pomme tombe à terre, et eût découvert qu'elle est détachée de l'arbre par la même force qui fait mouvoir les mondes, il fallut que l'esprit humain eût accompli de prodigieux progrès. Répondre que la pomme tombe parce que Dieu le veut bien, n'était pas, en réalité, donner une cause à l'effet dont on était témoin.

Les esprits les plus intelligents s'étaient toutefois longtemps contentés de cette réponse, et, avant eux, il y en avait eu, certes, qui ne s'en étaient même pas demandé si long.

starigitaj for la ago de la hazardo, kiel for la volo de la dioj, kaj en tiu ĉi epoko — eble por ĉiam — for la plena homa kompreno.

La metodo, kiun la moderna sciencisto aplikadas al la historio, estas identa al tiu, kiun la doktoro de sciencoj aplikadas en siaj laborejoj.

Oni povas konsideri societon kiel organismon kiu aliformiĝas kaj pliampleksiĝas.

Socia embriologio ekzistas same kiel ekzistas animala kaj vegeta embriologio, kaj la evoluciaj leĝoj, kiuj regas ilin, estas identaj.

La animala embriologio, kiam ni esploras malantaŭe la sekvadon de la estaĵoj, kondukas nin al prapatroj, pli similaj al bestoj kiujn ni nomas malsupraj, ol al ni-mem ; ĝi montras al ni kiel ĉiu el niaj organoj formiĝis per malrapidaj aliformiĝoj, apartigitaj per elekto kaj amasigitaj per heredo, el organo pli primitiva.

Ni scias kiel la naĝilo de la fiŝoj aliformiĝis en la membrano kiu subtenis en aero la *pterodaktilon*, sekve en la flugilo de la birdo, sekve ankoraŭ en la piedego de la mambesto, fine en la mano de l' homo..... de kiu la aliformiĝo en estonteco estas nun, por ni, mistera.

Tiu plena sekvado, kiu postulis milojn da jarmiloj okazas same, dum naŭ monatoj, en korpo de patrino.

Kaj ĉar la virino tiel montras al ni, resume, nian plenan longan historion, ni ne povus sufiĉe opinii ke ŝi estas, en la societo, vere pli ol tio, kion de ŝi faris, ĝis hodiaŭ, la egoista kaj malvirta viro.

Same kiel la evolucio de la infano, de la ovolo ĝis la ĵus naskiĝanto, kiun oni apartigas de la umbiliko, montras la historion de la homo-animalo, same la evolucio de la parolo de l' infano diros al ni la estintecon de la homa lingvo, ĝian evolucion, ĝian nunecon ; la maniero per kiu la infano akiras la parolon resumas por ni, en kelkaj nuraj jaroj, la historion de centoj kaj centoj da miljaroj.

La eco de la absoluta nescio akceptas ke oni miru pri nenio kaj neniam pripensu pri la deveno, pri la kaŭzoj. La primitivaj individuoj — kaj la societo nomita delikatema enhavas multon da ili — serĉas nenian klarigon pri la fenomenoj.

La Nigroj, al kiu ni montras je la unua fojo vaporŝipon aŭ lokomotivon, ne tre miras pri tio.

Post iom da pripensa tempo, ili kviete konkludas: « La kunvesta homo estas ja sperta ! »

Kaj ili ja ne serĉas alian klarigon pri la elmontroj, kiuj, laŭ nia opinio, devus nepre mirigi ilin.

Ĝis la momento en kiu genio, kiel *Newton* (Neŭton) sin demandis kial pomo falas al la tero, kaj altrovis ke ĝi estas deprenita de la arbo per la sama forteco kiu movigas la mondojn, estis necesa ke la homa spirito plenumu mirindegajn progresojn. Respondi ke la pomo falas ĉar Dio volas tion, ne estis, reale, difini la kaŭzon produktantan la efikon kiun oni konstatis.

La plej inteligentaj spiritoj dum longa tempo, kontentiĝis tamen per tiu ĉi respondo, kaj antaŭ ili, eĉ multaj ne sin demandis tiel plene.

Pendant de longs siècles, il a existé des hommes qui, pareils aux petits enfants, pareils aux fauves du désert, pareils aux paysans de tant de pays, pareils à tant de raffinés modernes, contemplaient (ou pouvaient contempler) chaque jour le lever du soleil sans jamais se demander quelle puissance le fait surgir au-dessus de l'horizon le matin et disparaître le soir.

Il est encore de tels hommes; il en sera encore longtemps de tels. Il leur suffit d'inventer une explication purement subjective pour être pleinement satisfaits.

Ce sont eux qui, dans la question des langues, lancent, *ex cathedra*, des affirmations telles que celle-ci: « Nous ne pouvons régir le sort des langues; leur évolution est naturelle; elle ne peut être artificielle; il est anti-scientifique (*sic*) de vouloir toucher à l'œuvre linguistique de la Nature. »

Et patati! Et patata!

Pour ramener à leur juste valeur ces affirmations faciles, quoique téméraires, nous n'aurons qu'à suivre pendant quelques années le bébé humain acquérant l'usage de la parole, non pas spontanément, mais guidé par tous ceux qui l'entourent.

Nous verrons comment on l'exerce à transformer ses interjections primitives en notre actuel langage.

Nous déterminerons en même temps pourquoi on aime sa langue, dite maternelle, et nous constaterons qu'il n'en est qu'une que l'on puisse ainsi aimer.

Commandant Ch. Lemaire.

Dum longdaŭraj jarcentoj, ekzistis homo kiu, simila al juna infano, simila al la bestaĵoj de la dezerto, simila al multaj landanoj de multaj landoj, al modernaj delikatuloj, rigardis (aŭ povis rigardi) la supreniron de la suno, kaj neniam demandis al si pri la povo kiu suprenigis ĝin super la horizonto matene, kaj malaperigis ĝin vespere.

Ekzistas ankoraŭ samaj homoj; dum longatempo ekzistos ankoraŭ samaj. Ili kontentiĝas per la simpla elpenso de subjektiva klarigo.

Pri la lingva demando, tiuj homoj elĵetas, *ex cathedra*, certigojn kiel tiujn ĉi: « Ni ne povas regi la sorton de la lingvoj; ilia evolucio estas natura; ĝi ne povas esti artefarita; intenco reformi la lingva starigo de la Naturo estas kontraŭscienca ago.

E patati. E patata!

Por montri la ĝustan valoron de tiuj argumentoj, facilaj kvankam tro hazardaj, ni nur sekvos, dum kelkaj jaroj, la homan infaneton, kiu akiras la uzon de l' parolo, ne sponte, sed gvidita de ĉiuj, kiuj ĝin ĉirkaŭas.

Ni vidos kiel oni instigas ĝin pri la aliformigo de ĝiaj primitivaj interjekcioj en nia nuna parolo.

Samtempe, ni difinos kial oni amas sian lingvon, nomitan gepatran, kaj ni konstatos ke ekzistas nur unu, kiun oni povas tiele ami.

Komandanto Ch. Lemaire.

Tradukis Jos. Jamin.

TRA LA MONDO ESPERANTISTA

KELKLINIAJ NOVAĴOJ.

Internacia anarkista kongreso okazos en Amsterdam (Holando) de la 25ª ĝis la 31ª de Aŭgusto 1907. Sroj Emile Chapelier kaj Gassy Marin de la liberecema kolonio « La Eksperimento » el Boitsfort, prezentos longan raporton pri Esperanto al tiu Kongreso.

Novaj sistemaj de internacia lingvo aperas ĉiujare kaj la elpensantoj ne malkuraĝiĝas, kvankam la sukceso estas necerta por ili. Unu el la lastaj ricevitaj estas « Parla » elmontrita per germana lingvo, el Heidelberg.

Plantu ulmon, kaj atendu!

La Internacia Socialista Kongreso de Stuttgard okazos de la 16ª ĝis la 24ª Aŭgusta; en alvoko al la delegitoj ni trovas la sekvantan diron:

F. « La komitataro proponas forigon de la « demando rilata al la utileco kaj elekto de inter- « nacia lingvo, ĉar la demando estas ankoraŭ « nesufiĉe matura; la iniciativan proponon prezentis « la delegitaj de Franclando kaj Transvalo.

Eksterordinara kunveno de la Socialista partio okazis en Bruselo dum la dimanĉo 30ª de Junio. Post diskuto kaj laŭ propono de Sro Monseur, la kunveno akceptis ke, « en ia proksima kongreso,la socialista partio devu aliĝi al la Delegacio por alpreno de internacia lingvo. »

Ni prezentas al Sro Schneeberger, la simpatia prezidanto de la Svisa Societo kaj de la kongreso de Ĝenevo, nian sinceran kondolencon, pro morto de lia amata patrino.

Sro Kolonelo Pollen, prezidanto de la British Association vizitas nun Hindajn landojn kaj li sukcese paroladis pri la lingvo en Katiawad, Jeptur, Jamnagar, Ahmedabad, Bombay, k. c. Oni memoras ke Esperanto havas grandnombron da adeptaj en tiu angla kolonio.

Sabadell estas nomo de industria hispana urbo, kie ĵus estas fondita grupo; estas ankaŭ la nomo de la simpatia prezidanto de la Barcelona grupo. La prezidanto Sabadell vizitis urbo Sabadell kaj faris entuziasman paroladon antaŭ cirkaŭ kvarcent personoj.

La Scienca Asocio Esperantista estos definitive kaj oficiale proklamita en ĝenerala kunveno pri fondiĝo, kiu okazos en Cambridge dum la 15ª de Aŭgusto je la 1 1/2 horo posttagmeze en « Debating Hall » de la « Junian Societies ».

Esperanto ne estis akceptita de la internacia konferenco de « Ruĝa Kruco » kiu okazis en Londono de la 10ª ĝis 15ª de Junio. Sed niaj amikoj, prezentantoj de la propono ne malkuriĝas, la plej indaj kaj plej taŭgaj proponoj renkontas ĉiam barilon sur sia vojo.

Mozano.

Belga Ligo Esperantista.

ĜENERALA KUNVENO DUM LA DIMANĈO

28ª DE JULIO 1907.

Loko : Domo « La Louve »

— Granda Salono de la unua etaĝo —

5 Grand' place, Bruselo.

je la 10ª horo matene.

— TAGORDO —

1e Bonveno-Priparolo de la Prezidanto.
2e Raporto de la ĝenerala Sekretario pri la agado de la Ligo dum la pasinta jaro.
3e Raporto de la Sekretario-kasisto kaj prezento de la bilanco.
4e Disdono de la diplomoj al la kandidatoj, kiuj ricevis la ateston pri profesora kapableco.
5e Raportoj de la Ligaj grupoj pri ilia agado.
6e Baloto por elekto de ses membroj de la komitatoj; la membroj elirantaj kaj elekteblaj estas Fraŭlino E. Lecointe kaj Sroj Ch. Lemaire, Luc. Blanjean, Jos. Jamin, M. Seynave kaj Raym. Van Melckebeke.
7e Propono pri ŝanĝoj de la Regularo de la Ligo.
8e Diversaj sciigoj.

N. B. — Por partopreni la elekton de la membroj de la komitato, elektotaj de la ĝenerala kunveno, la membroj de la Ligo bonvolu sin provizi per la membrakarto de sia grupo se ili estas membroj de ia Liga grupo, aŭ per la membrakarto de la Ligo se ili estas nur individuaj membroj.

Belga Ligo Esperantista.

Kunveno de la komitato de la Ligo okazis dum la dimanĉo 7ª de Julio ĉe la sidejo de la Ligo, 53, strato Ten Bosch en Bruselo. Ĉeestis al tiu kunveno Sro Komandanto Ch. Lemaire, prezidanto, Sroj Van der Biest-Andelhof kaj Luc. Blanjean, Vicprezidantoj, Fraŭlinoj A. Guilliaume kaj E. Lecointe, Sinjorino Xhoffer (okaza delegitino el Verviers) Sroj Calais, Ed. Mathieu, A.-J. Witteryck kaj Jos. Jamin, sekretario. La aliaj membroj senkulpigis sian foreston pro diversaj kaŭzoj. La sekretario legas la protokolon de la antaŭa kunveno kaj proponas la tagordon de la proksima ĝenerala kunveno de la Ligo; tiu tagordo estas unuvoĉe akceptita.

Oni decidas ke la kunveno okazos dum la dimanĉo 28ª de Julio, je la 10ª horo matene, en loko de la grupo « Pioniro » kaj la komitato kunvenas aparte posttagmeze, por diskuti kelkajn proponojn.

La jara raporto de la sekretario estas ankaŭ akceptita. Je la nomo de la ĵurnalo « La Belga Sonorilo » ĝis nun oficiala organo de la Ligo, Sro Komandanto Lemaire prezentas kelkajn sciigojn pri la kosto de la abono por la proksima jarkolekto. La prezo estos por ĉiuj 6 frankoj kaj la rabato ĝis nun konsentita ne plu estas ebla; kon ekvence oni ne plu povos altrudi abonon de la ĵurnalo al la komitatanoj de la Ligaj grupoj; ĉiu estos tute libera aboni la ĵurnalon aŭ ne. Pro tio, estas necesa ŝanĝi kelkajn artikolojn de la regularo de l' Ligo. Oni ekzamenas la demandon kaj oni decidas ke la ŝanĝoj estos proponitaj en la ĝenerala kunveno.

Sro Ansiaux sekretario de la Lieĝa grupo sciigas ke tiu grupo foriĝos el la Ligo; tiu situacio estas akceptita, tamen estus dezirebla ke oni ricevu kelkajn klarigojn pri tiu decido.

La prezidanto klarigas la decidon de la Asocio de la Akademioj pri la demando de la elekto de internacia helpanta lingvo; la Asocio forĵetis la demandon kaj la Delegacio elektis la komitaton kiu, de nun, ekzamenos la diversajn proponojn kaj decidos pri la solvo de la problemo.

La prezidanto anoncas ke li ricevis proponon por akiro de dokumentoj rilataj al la historio de la diversaj projektoj de internaciaj lingvoj; la kolekto estas tre riĉa kaj plena. Oni decidas ke Sroj Luc. Blanjean, H. Calais kaj Jos. Jamin vizitos la proponanton kaj raportos pri la kolekto.

Oni decidas ankoraŭ ke, dum la ĝenerala kunveno de la Ligo, oni uzos nur Esperanton. La komitatanoj disiĝas je la unua horo post tagmeze.

La ĝenerala sekretario,

JOS. JAMIN.

La ekzamenoj por l' akiro de l' Atesto pri profesora kapableco okazis en loko de la grupo Pioniro en Bruselo, dum la dimanĉo 7ª de Julio.

La kandidatoj estis: Fraŭlinoj C. Simon el Bruselo kaj B. Ledène el Bruĝo, Sino Broymans-De Schutter el Antverpeno, Sroj Luis Carlos el Bardonnechia (Itallando), leŭtenanto Giminne el Bruselo, Octave Chalon el Bruselo kaj leŭtenanto Van Weyenbergh el Bruĝo.

Dum la ĵaŭdo 11ª de Julio, abato Honincks, pastro en La Plante (Namur) sin prezentis al la juĝantaro.

Ĉiuj sukcesis. Ili bonvolu akcepti la sincerajn gratulojn de « La Belga Sonorilo ».

—

Por eviti malagrablajn malfacilaĵojn renkontitajn en organizo de tiu ekzameno, la estontaj kandidatoj bonvolu skribi persone al la prezidanto de la Ligo kaj provi, de ia maniero, ke ili estas membroj de la Ligo aŭ de ia Liga grupo. Tio, ŝajnas al ni, estas elementa kondiĉo.

———

Delegacio por alpreno de internacia helpanta lingvo.

La Asocio internacia de la Akademioj ne akceptis la rolon kiun al ĝi oni oferis, estas diri la elekton de ia internacia helpanta lingvo. Ni ne ricevis ĝis nun la oficialan protokolon sed ni scias ke kelkaj naciaj Akademioj bone akceptis la proponon. Tiu rezultato ne devas malĝojigi la Esperantistaron, kontraŭe la rezultato estas sufiĉe grava kaj estis tiel antaŭvidita. De nun la « Delegacio » estas difinita por solvi la problemon.

La « Delegacio por alpreno de internacia helpanta lingvo » kiu de nun laboras por elekto kaj enkonduko en mondo de internacia lingvo, starigis ĝian komitaton krom la anglaj kaj japanaj delegitoj.

La komitato konsistos el:

Germanlando: Sro W. Förster, membro de la Akademio de Berlin, direktoro de la Observatorio, prezidanto de la internacia Komitato de la Peziloj kaj Mezuriloj.

Sro W. Ostwald, membro de la Akademioj de Amsterdam, Berlin, Budapest, Boston, Peterburg kaj Wien, kaj de la Societoj pri sciencoj de Göttingen kaj Leipzig.

Aŭstrolando. Sro Hugo Schuchardt, membro de la Akademio de Wien, korespondanto de la Instituto de Franclando kaj de la Akademio de Munich, fremda societano de la Akademioj de Budapest, Roma, k. c.

Belglando: Sro C. Le Paige, direktoro de la Klaso de sciencoj de la reĝa Akademio de Belglando, administranto inspektoro de la Universitato de Liége.

Danlando: Sro Otto Jespersen, membro de la reĝa Akademio dana de Sciencoj, profesoro de la Universitato de Kobenhavn.

Unuigitaj Ŝtatoj Amerikaj: Sro George Harvey, eldonisto de la « Harper's Weekly » (New-York).

Franclando: Sro Emile Boirac, rektoro de la Universitato de Dijon.

Sro Charles Bouchard, membro de la Akademio de Sciencoj kaj de la Akademio de Medicino el Paris.

Greklando: Sro Lambros, antaŭa rektoro de la Universitato de Athenes, sekretario ĝenerala de la Komitato de l' Olimpiaj Ludoj, organizanto de la unua internacia Kongreso arkeologia.

Hungarlando: Sro R. Eötvös, membro de la hungara Akademio de Sciencoj, prezidanto de la Matematika kaj Fizika Societo el Budapest.

Perulando: Sro Manuel C. Barrios, fakultestro de la Fakulto de Medecino el Lima, prezidanto de la Senato de Perulando.

Ruslando: Sro J. Baudoin de Courtenay, profesoro de la Universitato de Peterburg, korespondanta membro de la Akademio de Peterburg, membro de la Akademio de Krakovio.

La sekretarioj de la Delegacio estos Sroj L. Leau kaj L. Couturat.

NEŬTRALECO DE ESPERANTO.

Nia legantaro konas sufiĉe nian opinion pri la plena neŭtraleco de la lingvo; ni raportas egale la sciigojn ricevitajn el la plej diversaj centroj de la homa agado, kaj ni diferencigas nek la religiojn, nek la partiojn, nek la naciojn, nek la opiniojn, k. c.

Esperanto apartenas al ĉiuj kaj neniu povas aljuĝi al ĝi politikan nuancon, religian celon; ĝi estas la lingvo de ĉiuj, por ĉiuj, sen escepto, kiel la niaj gepatraj lingvoj.

La artikolo enlokigita en la junia numero de l' ĵurnalo « L'Espérantiste » taŭgas por elmontro de nia neŭtraleco kaj la okazo, kiun ĝi trafas, estas tre karakteriza. Ni aprobas plene la opinion de la Direkcio de nia kunfrato « L'Espérantiste » kaj plezure reproduktas ĝin sube.

LIA EPISKOPA MOŜTO FOUCAULT.

Malvera certigo kaj silentado.

Tuj de l' unuaj tagoj de nia propagando, en 1888, ni certigis pri la neŭtraleco de Esperanto rilate al ĉiuj ideoj religiaj, politikaj aŭ societaj, kiuj dividas inter si la mondon. En niaj artikoloj, en niaj prospektoj aŭ cirkuleroj, eĉ en niaj verkoj, kiam tio estis necesa, en l' *Espérantiste*, komence de l' regularo de la S. f. p. E., en tiu de ĝiaj grupoj, ĉie kaj ĉiam, de preskaŭ 19 jaroj, ni certigadis, ĉiutone ripetadis tiun ĉi severegan neŭtralecon. Nia obstina persisteco konvinkis la tutan korporacion esperantistan pri la logikeco kaj neceseco, en kiuj ni estas, konservi ĝin absolute, pro la celo mem de Esperanto. Ĝi estis fariĝinta ago kaj fakto inter ni, ĝenerala kondutplano por ni, kiam la Boulogne'a kongreso alportis al ĝi la plifortigon de publika kaj solena deklaracio el la plej precizaj. Nek antaŭ, nek poste, ne unu propaganda societo esperantista en la tuta mondo, ne unu grupo propaganda, kiel ajn malgranda ĝi estas, faris agon aŭ diris vorton kapablajn inspiri dubon pri la neŭtraleco de l' Esperantismo (1). Kaj tamen, kun malseriozeco, egalita nur de la malvereco de l' certigo, franca episkopo, prezidante kunsidon de l' kongreso Jeanne d'Arc, lia episkopa Moŝto Foucault, de Saint-Dié, forigis proponon pri Esperanto, sub tiu ĉi preteksto, ke « Esperanto estas entrepreno inspirata de l' framasonoj ». Petita diri, sur kio li fondis sian certigon, kaj admonita ĝin korekti, la episkopo rifuĝis en silentado, kiun eble li juĝas tre inda, sed kiun oni havas la rajton taksi tute diference.

Ĉu li diros, ke Esperanto varbis ne nur katolikojn, ke ĝi povas servi kaj servas al protestantoj, al hebreoj, al ortodoksaj-grekoj, al Budhistoj, al framasonoj, k. t. p. Nu, jes vere, kiel ĉiu lingvo, kiel la franca, eĉ kiel la latina, kiun la katolika eklezio ne forĵetis, kvankam dum centjaroj ĝi estis la plej granda ilo por disvastigi ĉiujn herezojn, kondamnitajn de ĝi. Se tia estas la senkulpigo de l' episkopo, ni agos pli bone, se ni ĝin ne taksos, pro ĝia manko de apogpunkto.

Se homoj, ne havantaj la religion nek la ideojn de l' katolikoj, ne miras trovi tiom da ili en l'Esperantismo eĉ prezidantaj grupojn aŭ societojn, kial la katolikoj mirus renkonti en ĝi homojn de alia kulto, eĉ liberpensulojn kaj framasonojn? Kial el la fakto, ke kelkaj ludas saman rolon kiel ili, ili farus malsaĝan konkludon? Ĉu lingvo ne apartenas al ĉiuj kaj ĉu ĝi povas demandi pri la opinioj aŭ la religio de siaj propagandantoj? Se tio estas vera pri nacia lingvo, tio estas centfoje pli vera pri lingvo internacia, eĉ limigita en la kampo, kiun donas al ĝi la Esperantistoj. Havi la volon fari el tiu ĉi lingvo la propraĵon de unu kulto, sekto aŭ partio, tio estus pura idioteco tiel egale kiel neebleco, ĉar ĉiu povas uzi ĝin kie, kiam kaj kiel li volas, por la celoj preferataj de li. Sed ĉu tiu neevitebla miksaĵo de homoj, apartenantaj al ĉiuj kultoj kaj al ĉiuj opinioj, ne estas per si mem kontraŭon al tiu aŭ alia superregado en afero tiel fremda por politiko aŭ religio? Sed do la katolikoj pretendus esti la mastroj de Esperanto, ili ne estus malpli absurdaj ol nekatolikoj, kiuj prezentus la saman pretendon. Kaj, se unuj ĝin malŝatus pro la ĉeestado de la aliaj, ili aljuĝus al si diplomon de idioteco.

(1) *Tio ĉi estas disciplina fakto el la plej rimarkindaj kaj pro kiu oni ne povus tro laŭdi la Esperantistojn.*

Fakte, ni estas antaŭ homo, kiu sen kaŭzo, sen ia pruvo eldiras publike pri miloj da forestantoj opinion kapablan malutili al ili ĉe multego da personoj; tion li faras antaŭ tre multaj aŭdantoj, en kongreso, pri kiu raportas la gazetoj; li parolas kiel prezidanto de l' kunsido kaj necese kiel episkopo, ĉar episkopo li estas, kaj kiel episkopo li prezidas; ĉi tiuj kondiĉoj plifortigas ĉiuj lian malveran certigon, kaj kiam oni diras al li : « pruvu aŭ malkonfesu », **li silentadas**. La zorgon pri nomo por tia faro ni lasas al ĉiuj Esperantistoj.

Ĉiuj, efektive, estas tuŝitaj. Unue multo da katolikaj pastroj kun la miloj da fideluloj de l' eklezio roma, por kiuj tiu ĉi malvera certigo de l' episkopo estas kulpigo. Poste ĉiuj, kiuj ajn ili estas, al kiuj ne plaĉas la Framasonaro, kaj kiuj havas nenian ligilon kun ĝi. Fine la framasonoj, kiuj troviĝas inter ni kaj al kiuj la episkopo tiel senkaŭze aljuĝas faron, pri kiu ili estas perfekte senkulpaj; tion ni ĉiuj scias. Tiuj ĉi certe konas la komencan rolon luditan en la Esperantismo de du certaj katolikoj : S[ro] de Beaufront kaj S[ro] René Lemaire. Ili scias, ke la unua verko Esperanta, presita sur la Francuja tero, estis preĝareto por katolikoj kun « imprimatur » de kardinalo Langénieux, ĉefepiskopo en Reims, kaj poste kun alia « imprimatur » (prespermeso) de la kardinalo, ĉefepiskopo en Paris. Ili scias, ke lia episkopa moŝto Renou, ĉefepiskopo en Tours, aprobis kiel tre kristanan la esperantistan entreprenon de pastro E. Peltier, « *Espero katolika* ». Ili scias, ke papo Pio X[a] ankaŭ ĝin benis, la laston jaron. Kaj tamen ili neniam diris, ke « l'Esperantismo estas entrepreno inspirata de la katolikaro ». Kontraŭe nenio simila okazis por Esperanto sur la Framosonara flanko; sed lia Moŝto episkopa Foucault malgraŭ tio certigas, ke « l'Esperantismo estas entrepreno inspirata de la Framasonaro ».

Pli akravidaj, pli liberalaj kaj pli justaj, ĉiuj ne-katolikoj de l'Esperantismo neniam ofendiĝis de l'agoj, per kiuj la katolikaj Esperantistoj penadis propagandi Esperanton en sia anaro. Kaj eĉ, kiam la Papo benis *Esperon katolikan*, kiu legis tiun ĉi benon en nia Ĝeneve'a kongreso? pastro protestanta. Kiu ĝin aprobis laŭte? liberpensulo, kiu sin diris tia por doni pli da forteco al sia aprobo. Kiu aplaŭdis al ĝi? Ĉiuj kongresanoj, al kiu ajn kulto ili apartenus. Kaj se, en la komenco, la du katolikoj, kiujn ni nomis pli supre, ne inspiris ian malkonfidon al la ne-katolikaj Esperantistoj, la kaŭzo estas, ke, en plena sincereco, ili proklamis pli laŭte, ol ĉiuj, tiun ĉi elementan principon de saĝo, ke, fariĝante Esperantisto, oni oferas nenion el siaj opinioj, nek el la absoluta rajto ilin servadi kaj defendadi per Esperanto, kiel per ĉiu lingvo. Ĉiuj komprenis ĉe ni, kion lia episkopa Moŝto Foucault evidente ne komprenas, ke l'Esperantismo ne estas alia afero, ol la penado farata de ĝiaj adeptoj, por enradiki Esperanton en la mondo kiel lingvon helpantan aŭ supleantan kaj sekve en ĉiuj anaroj, kie ĝiaj propagandistoj agadas.

Se la episkopo de Saint-Dié estis malbone informita (kaj tio ŝajnas evidenta, kvankam malfacile akceptebla), li devus esti silentinta pri l'Esperantismo. Se li estis bone informita, li devus esti parolinta pri ĝi tute alie. Fine, post niaj klarigoj, li devus esti malkonfirminta sian diron, kiel devas en simila circonstanco ĉiu homo amanta la justecon. Li neniel agis tiamaniere. Li do ne miru, ĉar li estis avertita, se li vidas nin liveri lian faron, kiu estis ja publika, al la juĝo de l' publiko. Ni eĉ admonas niajn diverslandajn revuojn konigi tiun faron al siaj legantoj. Estas necese, ke ni ŝirmu nian entreprenon kontraŭ la malutilo, kiun tiu episkopa parolo povus alporti al ĝi inter la ne avertitaj katolikoj. Oni ne povas diveni, ke episkopo estas kapabla preni sur sin aŭ konservi eraron de tia vasteco.

LA DIREKCIO.

KRONIKO DE LA GRUPOJ.

St. Trond. — Un de nos amis, qui vient de visiter l'exposition actuellement installée à St. Trond, nous a dit que l'Esperanto aura un pavillon spécial dans les jardins, dans lequel on exposera les documents que le groupe local a recueillis. Nous recommandons la visite de ce stand à tous ceux qui ont l'intention de visiter cette intéressante exposition.

Spa. — Une autre exposition de documents espérantistes est organisée à Spa, elle est ouverte depuis quelques jours. La société Espérantiste de Verviers et le groupe de Spa en sont les organisateurs. La ville de Spa est une des villes d'eaux les plus réputées du continent, et dans notre revue illustrée « Tra la Mondo » on peut lire une description de la ville, de ses curiosités, de ses fontaines et de ses alentours. Nous sommes persuadés que l'exposition Espérantiste recevra dans cette charmante cité, un grand et fructueux succès.

Liége. — On annonce la fondation d'un nouveau groupe dont le local sera à l'Université. Il a choisi le titre « Espero » (espoir) et a déjà un nombre suffisant d'adhérents. Le président est M. F. Spies et le secrétaire provisoire M. G. Sloutsky, notre samideano russe, bien connu comme propagateur.

Bienvenue à ce nouvel « Espoir ».

Bruxelles. — Le groupe « Pioniro » a excursionné le dimanche 14 Juillet dans la forêt de Soigne. Dans quelques jours, il recevra la visite d'espérantistes étrangers qui ont l'intention de s'arrêter à Bruxelles lors de leur voyage vers Cambridge. Le groupe leur réserve un accueil plein de cordialité.

St. Trond. — Unu el niaj amikoj, kiu vizitis la ekspozicion nune aranĝita en St. Trond, diris al ni ke Esperanto havos specialan dometon en la ĝardenoj, kie oni ekspozicios la dokumentojn kiujn la tiea grupo rikoltis. Ni rekomendas viziton de tiu elmontro al ĉiuj, kiuj intencas viziti tiun interesplenan ekspozicion.

Spa. — Alia ekspozicio de Esperantaj dokumentoj estas organizita en Spa, ĝi estas malfermita de kelkaj tagoj. La Esperantista Societo el Verviers kaj la grupo el Spa organizis ĝin. La urbo Spa estas unu el la plej famaj banurboj de la kontinento kaj en nia ilustrita revuo « Tra la Mondo » oni povas legi priskribon de la urbo, de ĝiaj kuriozaĵoj, de ĝiaj fontoj kaj ĉirkaŭaĵoj. Ni estas certaj ke Esperantista ekspozicio rikoltos en tiu ĉarmplena urbo, grandan kaj fruktodonan sukceson.

Liége. — Oni anoncas fondon de nova grupo, de kiu la loko estos en Universitato. Ĝi elektis la titolon « Espero » kaj havas jam sufiĉan nombron da aliĝantoj. La prezidanto estas S[ro] F. Spies kaj la provizora sekretario S[ro] G. Sloutzky, nia rusa samideano, bone konata kiel propagandanto.

Bonvenon al tiu nova « Espero ».

Bruxelles. — La grupo « Pioniro » ekskurse promenadis dum la dimanĉo 14[a] de Julio en arbaro « Soigne ». Post kelkaj tagoj, ĝi ricevos viziton de fremdaj esperantistoj, kiuj intencas viziti Bruselon dum ilia vojaĝo al Cambridge. La grupo rezervas por ili tutkoran akcepton.

VOJAĜO AL CAMBRIDGE.

Laŭ deziro de kelkaj amikoj, ni prezentas tie sube la koston de la biletoj de Bruselo (N.) ĝis Londono. Oni povas akiri tiujn biletojn en la ĉefaj stacidomoj de la lando. Ekzistas ankoraŭ specialan rabaton por la vojaĝo Ostendo-Dover.

I. — *Biletoj uzeblaj dum 8 tagoj* (iro kaj reveno) :

Bruselo (N.) — Londono, trans Ostendo

2ª klaso	3ª klaso
fr. 34.05	fr. 22.85.

Bruselo (N.) — Londono, trans Antverpeno kaj Harwich

2ª klaso
fr. 23.00

Oni disvendos tiujn biletojn de la 10ª ĝis la 15ª de Aŭgusto.

II. — *Biletoj uzeblaj dum 30 tagoj (iro kaj reveno)* :

Bruselo (N.) — Londono, trans Ostendo

2ª klaso	3ª klaso
fr. 65.00	fr. 43.85

Bruselo (N.) — Londono, trans Antverpeno kaj Harwich

2ª klaso
fr. 38.60

Tiuj biletoj estas aĉeteblaj ĉiutempe.

PROBLEMOJ.

PROBLEMO 44a (de Sº Weemaes). — Vortoj triangule metotaj : 1e Bela kantbirdo, 2e orienta regiono, 3e popolo, 4e nordlanda arbo, 5e, 6e kaj 7a troveblaj en la vosto de l' birdo.

PROBLEMO 45a (de Sº Weemaes). — Montru ke, forigante dek de naŭ dek, oni ricevos centon.

PROBLEMO 46a (de Sº Weemaes). — Por legi kaj skribi mi bezonas jenon : nombro + sufikso + pronomo + superflue + konsonanto.

PROBLEMO 47a (de Plantano). — Ne konata litero. — Al ĉiu el la sekvantaj vortoj, aldonu unu saman literon por formi per anagramo, novajn vortojn, kies unuaj literoj, akrostike legitaj, memorigos okazintaĵon tre gravan por nia lingvo : logi — pie — dono — voleto — bovine — mia — oke — ado — gajni — fago — italo — pie — ĉeso — taso.

PROBLEMO 48a. — Kiel muso povas akiri flugilojn ?

Oni sendu la solvojn al Sº J. COOX, 7, rue du Noyer, Bruxelles, antaŭ la 15a de Septembro.
Uzu nur poŝtkartojn por sendi la solvojn, kaj unu poŝtkarton por ĉiu aparta serio.

SOLVOJ.

PROBLEMO 33a. —

I
I N
A N T
A R T E
I N T E R
I N T E R P A R O L O
A N A R O
R A N O
O R O
L A
O

PROBLEMO 34a.

S
N U N
N U B O N
S U B I R I S
N O R D A
N I A
S

PROBLEMO 35a. — Demono.
PROBLEMO 36a. — Vi estas antaŭ mi (aŭ mi estas post vi).
PROBLEMO 37a. — I + III = Molo [ML].
II + I = Nomo [NM].
IV + III = Goleto [Gl(eto)].
III + IV = Logo [LG].
Tuto : Monologo [MNLG].
PROBLEMO 38a. — Por-cel-ano.

DIVENIS. — Sº **Weemaes**, ĉiujn ; Soj **Matthys** kaj **Plantano**, ĉiujn krom 36 ; Sº **Lundgren**, 33, 34, 35, 37 ; Fino **Mabil**, 33, 34.

PROBLEMO 39a. — Plej bona solvo :

K A T E D R O
K M E S I O R
A M O P E P E
T E O E I A M
E S P E R A N T O
D I E A O R N
R O I N O E T
O P A T R E O
R E M O N T O

PROBLEMO 40a *E*nlasi; *s*eminario; *p*ostuli; *e*duki; *r*ampi; *a*sekuro; *n*aŭzo; *t*ondilo; *o*ficisto — Esperanto.
PROBLEMO 41a — So-no-ri-lo.
PROBLEMO 42a — Ark-it-ek-turisto.
PROBLEMO 43a — A-ritme-tiko.

DIVENIS. — Soj **Mathys** kaj **Lundgren** ĉiujn ; Fino **Mabil** ĉiujn krom 42 ; Sino **Bastoul**, ĉiujn krom 41.

Principaux Manuels en langue française.

en vente aux dépôts de la Maison HACHETTE & Cie.

Grammaire et exercices de la Langue Internationale Esperanto par L. DE BEAUFRONT. fr. 1.50
Corrigé de cet ouvrage . . . . » 0.75
L'Esperanto en 10 leçons par TH. CART et M. PAGNIER . . . . . . » 0.75
Corrigé de cet ouvrage . . . . » 0.50
Dictionnaire Esperanto-Français par L. DE BEAUFRONT. . . . . . . » 1.50
Vocabulaire Français-Esperanto par TH. CART, M. MERCKENS et P. BERTHELOT . » 2.50
Thèmes d'application par L. DE BEAUFRONT . . . . » 2.00
Cours complet d'Esperanto, par le COMM[t] MATTON . . . . » 1.50
Tous ces prix s'entendent : port en plus.

Nederlandsche Handboeken.

Bij den schrijver te Hilversum (Holland): **Volledig Leerboek der opkomende wereldtaal Esperanto**, door DREVES UITTERDIJCK, Trompschool, Hilversum : fl. 1.50 (fr. 3.25)
Bij den drukker van *La Belga Sonorilo*, Nieuwe Wandeling, 4, Brugge : **Het Esperanto in 10 lessen**. . . . . fr. 0.50
Verzendingskosten daarboven.

Publications Espérantistes belges.

Esperantaj Belgaj Presaĵoj

Ĉe : A. J. WITTERYCK, 4, N[lle] Promenade. Bruges.

Het Esperanto in 10 lessen, de A.-J. Witteryck 0.50
Volledige Spraakleer van het Esperanto, de A.-J. Witteryck. 0,25
Paĝoj el la Flandra Literaturo, kolektitaj kaj tradukitaj de D[ro] Maurice Seynaeve kaj D[ro] Raym. Van Melckebeke . . 1.50 (60 Sd.)
Blinda Rozo de Hendrik Conscience, esperantigita de S[rino] Edm. Van Melckebeke-Van Hove. . . . . 1.00 (40 Sd.)
Tra Mez-Afriko, de K[to] Ch. Lemaire. . 2.50 (1 Sm.)
Companion of the English Esperantist, by A.-J. Witteryck. 0.50
Kelkaj floroj esperantaj, 3 broŝuretoj de A.-J. Witteryck. . . . aparte 0.20 (8 Sd.)
Résumé de grammaire Esperanto, d'après L. de Beaufront, par le Lt Colonel de Troyer 0.25
Esperanto à l'usage des Français, par H. Palmer 1.25

Ĉe : S[ro] E. MATHYS.
urba instruisto kaj profesoro belarta, Louvain.

Manuel complet de langue Internationale Esperanto par les méthodes analytique et synthétique 0.30

Ĉe : Madame P. DUBOIS.
Grande Imprimerie du Centre, La Louvière.

Cours méthodique, d'Esperanto publié par «L'Instituteur Belge» 0.65

Ĉe : W[e] DEMARTEAU-THYS & ZOON.
Hasseltschestraat, 21, Tongeren.

Het Wetenschappelijk vraagstuk eener kunstmatige taal, door J. Neerdaels 0.50

Ĉe VAN HILLE-DE BACKER.
Zirkstraat, 35, Antwerpen.

La ĉiutaga Vivo, de S[roj] Swagers kaj Finet fr. 1.00, (40 Sd.)

Aldonu la koston de la sendo.

Ces prix s'entendent port en plus.	Bij deze prijzen zijn de verzendingskosten niet gerekend.

L'ESPERANTO.

Solution du problème de la Langue Internation. auxiliaire

BROCHURE DE PROPAGANDE.

NOUVELLE ÉDITION. — 1er JANVIER 1907.

PRIX :
Un exemplaire franco	. .	0.10 fr.
10 exemplaires	. . . .	1.00 »
20 »	. . . .	1.50 »
50 »	. . . .	3.50 »
100 »	. . . .	6.50 »

Specimen gratuit
S'adresser par écrit, 53, rue de Ten Bosch, Bruxelles

Belgaj Ligaj Grupoj.

Antverpena Grupo Esperantista. Prezidanto : Dro Raym. Van Melckebeke, 22, avenue des Arts, Anvers.
Sidejo : Taverne Royale, 39, place Verte, Anvers.

Pioniro, Esperantista Brusela Grupo. Prezidanto : Sro Lucien Blanjean, 83, r. du Collège, Ixelles-Bruxelles.
Sekretario : Sro Octave Chalon, 34, rue Van Ostade, Bruxelles.
Sidejo : La Louve, 5, Grand'place, Bruxelles.

Esperantista Societo, en Verviers. Prezidanto : Sro Edouard Mathieu, 45, rue de la Montagne, Verviers.
Sidejo : 20, place Verte, Verviers.

Grupo Esperantista, en Huy. Prezidanto : Sro Thiry, commissaire-voyer, Huy.

Liera Grupo Esperantista. Prezidanto : Sro Mengal, kapitano komandanto, Lierre.

Bruĝa Grupo Esperantista. Prezidanto : Sro A-J. Witteryck, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

La Semanto, Grupo en Laeken. Prezidanto : Sro H. Calais, 23, rue du Chemin de Fer, Bruxelles.

Grupo Esperantista, en Duffel. Prezidanto : Dro L. Jacobs, Duffel.

Aliaj Belgaj Grupoj.

Section Espérantiste, du Cercle Polyglotte de Bruxelles.
Sekretario : So Luc. Blanjean, 83, rue du Collège, Ixelles-Bruxelles.

Lieĝa Grupo Esperantista. Prezidanto : Sro E. de Troyer, 28, Rue César Franck, Liége.
Sekretario : Sro Ansiaux, 29, rue St Gilles, Liége.

Esperantista Lovena Grupo, en Louvain. Prezidanto : Sro Advokato Edm. Van Dieren, Ste Barbarastraat, 14, Louvain.

Grupo de la garnizono, en Namur. Prezidanto : So Bisman, Kapitano de la 13a linia regimento.
Sidejo : Hôtel de Hollande, Namur.

Berchema Grupo Esperantista. Prezidanto : Sro prof. Ant. Havermans.
Sidejo : Café des Arts, Berchem.

La Verda Stelo. Prezidanto : Sro Fr. Schoofs.
Sidejo : Café Zomerhof, 32, place de l'Aurore, Anvers.

Espero, Lieĝa Esperantista Societo. Prezidanto : Sro F. Spies, 5, rue sur la Fontaine.
Provizora Sekretario : Sro G. Sloutzky, 34, rue Nysten.

Woluwa Blindulgrupo Esperantista. Sidejo : Institut Royal des Sourds-Muets et des Aveugles, 72, Avenue Georges Henri, Bruxelles.

Aliaj Grupoj en St. Gilles, Namur, Malines, Gand, Andenne, Antoing, Renaix, Spa, Gembloux, Nivelles, St Trond, k. c.
